Notitie

Instellen Adviescommissie Omgevingskwaliteit Molenlanden

Omgevingswet
SAMEN LEVEN, SAMEN DOEN

Kees Putters
Versie 16 november 2021

Omgevingswet
SAMEN LEVEN, SAMEN DOEN

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Wat gaat er veranderen, welke opgave ligt er 3
3. Adviescommissie verplicht 4
4. Minimale variant, continueren of doorontwikkelen commissie 5
5. Invulling Adviescommissie Omgevingskwaliteit 7
6. Financiën 8
7. Notitie Erfgoedcommissie 9
8. Enquête en informatiemiddag ondernemers 9
9. Advies 10

BIJLAGE 1 – Concept – borging erfgoed met omgevingstafel 11

BIJLAGE 2 – notitie Erfgoedcommissie c.s. 12

1. Inleiding

Vanaf 1 juli 2022 treedt als het goed is de Omgevingswet in werking. Uit deze wet volgt voor de gemeente de verplichting om **één gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit** (hierna: Adviescommissie) in te stellen (artikel 17.9 Omgevingswet). De eenvoudigste oplossing is het samenvoegen van de Welstands- en Erfgoedcommissies. Echter, in Molenlanden functioneert er geen Welstandscommissie, wat betekent dat de huidige Erfgoedcommissie kan worden voortgezet als Adviescommissie. De huidige Erfgoedcommissie adviseert over:

- rijksmonumenten (247 stuks)
- archeologische monumenten (20 stuks)
- gemeentelijke monumenten (305 stuks)
- beschermde stads- en dorpsgezichten (3 stuks)
- cultuurhistorisch panden (77 stuks)
- wat in het algemeen monumenten- en archeologiebeleid van de gemeente aangaat

Er zijn echter meer mogelijkheden om de Adviescommissie vorm te geven. Deze notitie is bedoeld om hier nader op in te gaan, zodat de gemeenteraad uiteindelijk een afgewogen besluit kan nemen over de instelling van de Adviescommissie.

2. Wat gaat er veranderen, welke opgave ligt er

Maatschappelijke doelstelling van de Omgevingswet

Naast de zorg voor een gezonde en veilige leefomgeving hebben we met zijn allen ook een zorgplicht voor een ***goede omgevingskwaliteit***. Dat is in de Omgevingswet vastgelegd als *maatschappelijke doelstelling*. Omgevingskwaliteit is een abstract begrip en is lastig in woorden te vatten. Volgens de toelichting van de wet gaat omgevingskwaliteit over ***het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap***. Het is vooral belangrijk dat alle aspecten van de fysieke leefomgeving en met name de sociale en fysieke componenten, goed samenkomen. Advisering over (aspecten van) goede omgevingskwaliteit draagt bij aan een zorgvuldige besluitvorming door raad en college, met bescherming en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving als doel. In het kort: hoe zorgen we ervoor dat Molenlanden een fijne gemeente blijft om in te leven, te wonen en te werken.

Één Adviescommissie Omgevingskwaliteit Molenlanden

De gemeente heeft straks net als nu één Adviescommissie die het college van burgemeester en wethouders adviseert over aanvragen voor een omgevingsvergunning. Wat verandert is dat de Adviescommissie niet alleen over erfgoed adviseert, maar – indien gewenst – ook over andere 'beleidsthema's.

Adviescommissie is vanaf het begin betrokken

Het is belangrijk om in het gehéle proces – van plan tot realisatie – zorg te besteden aan omgevingskwaliteit. De Adviescommissie gaat daarom al in de ***beginfase*** bij omgevingsinitiatieven een rol krijgen. Bij nieuwe ontwikkelingen kan, **afhankelijk van de opgave (plannen met grote impact)** het gesprek aan de ***voorkant*** plaatsvinden. Zo kan er op een inspirerende manier worden gestuurd tijdens de ontwerpprocedure. Dit zal de kwaliteit ten goede komen. Er kan meer worden gestuurd op doelen en minder op basis van regels. De Adviescommissie is dus geen verkapte welstandscommissie die een kant en klaar plan beoordeelt.

Waar nodig specifieke expertise toevoegen

Afhankelijk van de opgave kan aan de kern van de Adviescommissie specifieke expertise worden toegevoegd om tot een integraal advies te komen. Het kan daarbij gaan om deskundigheid op het gebied van economie, gezondheid of de sociale domein. Dat sluit aan bij de intentie van de Omgevingswet en past bij de zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit. Adviescommissie.

Snellere besluitvorming

Één van de doelen van de Omgevingswet is een snellere en betere besluitvorming over initiatieven. De reguliere procedure van acht weken bij vergunningverlening wordt in veel gevallen de standaard, ook bij complexe plannen.
De beoordeling van een plan betreft álle aspecten van de fysieke leefomgeving. Dit vraagt een meer integrale beoordeling. Van de gemeente wordt een meewerkende houding gevraagd (ja, mits… in plaats van nee, tenzij…).

Participatie

Participatie is een van de hoofdpijlers onder de Omgevingswet. Doel is om zoveel mogelijk in samenwerking te doen met inwoners en andere partijen in Molenlanden, zodat alle invalshoeken, kennis en creativiteit rond een bepaald thema zo snel mogelijk op tafel komen. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij/zij participatie organiseert. In sommige gevallen is dit ook verplicht gesteld door de gemeenteraad (zie het raadsbesluit Adviesrecht en verplichte Participatie bij omgevingsvergunning onder de Omgevingswet van 1 juni 2021).

Omgevingstafel

Om dit proces in goede banen te leiden is de ***omgevingstafel*** ontwikkeld. De omgevingstafel heeft tot doel om met alle belanghebbenden (initiatiefnemers, omwonenden, experts van bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, milieu) en ketenpartners (GGD, omgevingsdiensten, waterschap, Rijkswaterstaat) te komen tot een vergunbare aanvraag. Die aanvraag kan vervolgens eenvoudig en snel worden verleend. Hierin zal de Adviescommissie een rol gaan spelen.

3. Adviescommissie verplicht

Alle gemeenten met ***gebouwde of aangelegde rijksmonumenten*** moeten in het kader van de Omgevingswet een Adviescommissie hebben. De verplichting geldt dus alleen bij gebouwde of aangelegde rijksmonumenten. Voor Molenlanden zijn dit 247 rijksmonumenten en 20 archeologische monumenten. De gemeenteraad stelt de Adviescommissie in en benoemt de leden. Dit wordt uitgewerkt in een verordening en een benoemingsbesluit. De Adviescommissie adviseert minimaal over aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een monument.

Gemeenteraad bepaalt waarover advies wordt gevraagd

In het omgevingsplan staan regels over activiteiten en onder welke voorwaarden deze op een locatie toegestaan zijn. De gemeenteraad kan bovendien aangeven bij welke activiteiten die in het omgevingsplan worden genoemd, advies moet worden gevraagd . en bij welke categorieën bouwwerken of in welke gebieden het vragen van advies aan de Adviescommissie verplicht is. Het college van burgemeester en wethouders kan ook op eigen initiatief advies vragen over activiteiten of over beleid voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Samenstelling van de Adviescommissie

De Omgevingswet eist dat enkele commissieleden deskundig zijn op het gebied van cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorie, restauratie, landschap en stedenbouw. De gemeenteraad zorgt dat de samenstelling van de commissie zodanig is dat onafhankelijke en deskundige adviezen tot stand komen. Gemeenteraadsleden en vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders kunnen geen deel uitmaken van de Adviescommissie.

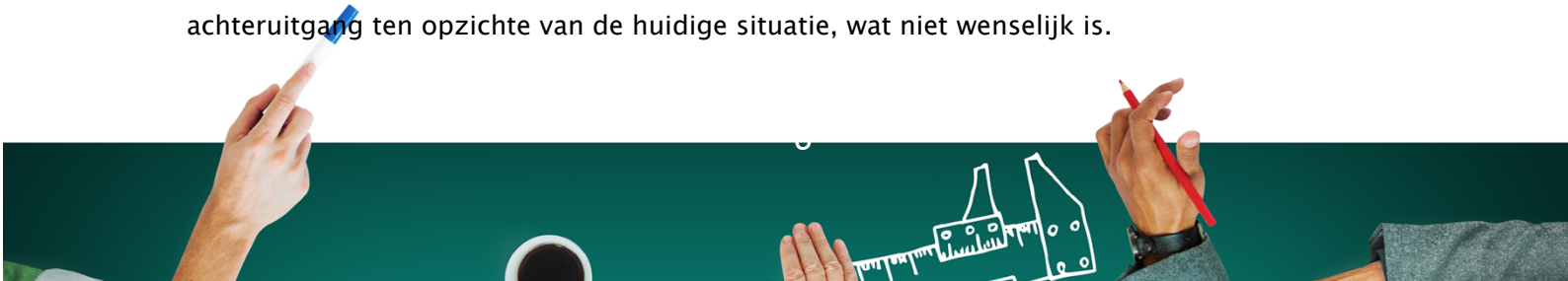
4. Minimale variant, continueren of doorontwikkelen commissie

Naast advisering over rijksmonumenten worden er in de huidige situatie ook adviezen gevraagd over gemeentelijke monumenten, binnen beschermde dorps-, stads- of landschapsgezichten en bij bijzondere of specifieke aanvragen of ontwikkelingen die impact hebben op de omgeving.

De vraag die nu voorligt is of we kiezen voor een minimale variant, continuering van de huidige situatie of doorontwikkeling van de Adviescommissie in de geest van de Omgevingswet.

a. Minimale variant

Artikel 17.9 van de Omgevingswet geeft aan dat er een Adviescommissie moet worden aangesteld die bestaat uit enkele leden met deskundigheid op het gebied van monumentenzorg die adviseren over de rijksmonumenten. Wanneer we twee erfgoeddeskundigen benoemen als Adviescommissie voldoen we aan de wettelijke eisen die het Rijk stelt, maar alleen de rijksmonumenten in de gemeente zullen dan van advies kunnen worden voorzien. Dit betekent achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie, wat niet wenselijk is.

b. Continueren huidige situatie

De gemeente Molenlanden bezit op dit moment 305 gemeentelijke monumenten en 3 beschermde stads- en dorpsgezichten. Bij aanvragen van een omgevingsvergunning die betrekking hebben op deze monumenten wordt in de huidige situatie advies gevraagd aan de Erfgoedcommissie. Het ligt voor de hand om bij deze categorie bouwwerken te bepalen dat advies van de Adviescommissie verplicht blijft. Doen we dat niet dan zal een groot deel van het Cultureel Erfgoed verloren gaan.

Wanneer we de huidige situatie continueren dan krijgen de deskundige leden van de Adviescommissie een bredere taak dan in de minimale variant. Naast rijksmonumenten wordt in dat geval aan hen gevraagd te waken over gemeentelijke monumenten en andere aangelegenheden die van belang zijn voor het cultuurhistorisch gemeentelijke erfgoed. De Adviescommissie voldoet aan de wettelijke eis wanneer deze minimaal twee erfgoeddeskundigen bevat. Vanwege de bredere vraag en afhankelijk van het onderwerp is een verbreding van de Adviescommissie gewenst. Dit zouden de huidige erfgoedcommissieleden kunnen zijn.

c. Doorontwikkelen in de geest van de Omgevingswet

De instelling van een bredere Adviescommissie kan bij ontwikkeling van nieuwe initiatieven helpen om een goede omgevingskwaliteit te behouden. De Adviescommissie kan naast de hierboven genoemde taken ook voor andere zaken om advies worden gevraagd, zoals over:, bijvoorbeeld over

- omgevingsplanactiviteiten en andere activiteiten
- ontwikkeling van beleid inclusief omgevingsvisie, omgevingsplan en maatwerkregels
- begeleiden van en overleggen met planindieners en ontwerpers gedurende het ontwerpproces
- maatwerkvoorschriften in verband met het uiterlijk van bouwwerken

De taken dienen te worden uitgewerkt in een verordening welke door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

De Adviescommissie kan met betrekking tot de hiervoor genoemde onderwerpen gecombineerd en geïntegreerd worden in een bredere Adviescommissie . Hierin moeten minimaal twee erfgoeddeskundigen zitting hebben voor de advisering over rijksmonumenten. Daarnaast kunnen aanvullend, afhankelijk van de opgave leden worden toegevoegd met een specifieke expertise zoals cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorisch, restauratie, landschap en stedenbouw en ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt helemaal voldaan aan de doelstelling van de Omgevingswet en het past bij de zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit. Voor Molenlanden zou dit een goede ontwikkeling zijn. In Molenlanden gaat vanaf de start van haar bestaan het gesprek met de inwoners voorop in plaats van de regels. Bij nieuwe ontwikkelingen

kan dan het gesprek over cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorie, restauratie, landschap en stedenbouw en ruimtelijke kwaliteit aan de voorkant plaatsvinden. Op deze wijze kan er op een inspirerende manier worden gestuurd tijdens de ontwerpprocedure. Dit zal de kwaliteit ten goede komen. Aan de achterkant is sturen op regels vaak de enige oplossing. Verder kunnen onderwerpen zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie en warmtetransitie in een vroeg stadium door de Adviescommissie worden ingebracht.

Daarbij speelt de onafhankelijke, deskundige kwaliteitsadvisering een rol. Het gaat hier uiteraard vooral om ontwikkelingen die **een grote impact hebben op de kwaliteit van de leefomgeving**, waarbij de beoordelingsregels van het omgevingsplan een onafhankelijke en deskundige uitleg behoeven. Andere aanvragen kunnen onder verantwoordelijkheid van onze eigen ambtenaren worden getoetst.

Samenvatting van de voordelen (groen) en nadelen (rood) van de drie varianten

➢ Er wordt voldaan aan de minimale eisen van de wet.	➢ Alleen rijksmonumenten worden beoordeeld. ➢ Gemeentelijke monumenten en cultuurhistorische panden worden niet meer beoordeeld op erfgoed. ➢ Achteruitgang t.o.v. huidige situatie.

Minimale variant

In principe kan verder gegaan worden op de Erfgoedcommissie.	➢ Met betrekking tot de huidige Erfgoedcommissie is een heroverweging nodig: • Lange doorlooptijden omdat één keer per 4 weken wordt vergaderd. • Kost ambtelijk veel tijd vanwege ondersteuning door secretaris. In deze constructie is de behoefte uitgesproken dat er ook een technisch specialist van BWT aanschuift om de plannen te verduidelijken. • Niet altijd quorum om besluiten te nemen. ➢ Intentie Omgevingswet gaat verder. Integrale afweging.

Continueren huidige situatie

Conclusie

Gezien het voorgaande is een brede Adviescommissie de beste optie voor Molenlanden. Vanuit de organisatie is hier ook behoefte aan. Indien nodig dan kan gebruik worden gemaakt van de brede deskundigheid die niet uitsluitend beperkt is tot rijksmonumenten. Dit komt de dienstverlening ten goede. Er wordt voldaan aan de letter van de Omgevingswet (minimaal rijksmonumenten), terwijl meteen al ingespeeld wordt op de eigenlijke bedoeling van de Omgevingswet voor integrale afweging (brede deskundigheid).

- Naast erfgoed is er een bredere advisering, wat past bij de zorgplicht Omgevingswet. Integrale afweging.
- Bij specifieke opgaven een rol in de beginfase. Past bij dienstverlening Molenlanden.
- Hierdoor minder sturen op regels en meer op doelen.
- Past bij dienstverlening Molenlanden; gesprek voorop.

5. Invulling Adviescommissie Omgevingskwaliteit

Er zijn twee manieren om de Adviescommissie in te vullen conform variant **c**: verbreden van de huidige Erfgoedcommissie of door ontwikkelen in de geest van de Omgevingswet:

Optie 1: Huidige Erfgoedcommissie verbreden

In de huidige situatie bestaat de Erfgoedcommissie uit zes leden die zijn afgevaardigd door de verschillende historische en geschiedkundige verenigingen in Molenlanden. Daarnaast heeft het college van burgemeesters & wethouders één lid afgevaardigd door de Vereniging Dorp, Stad en Land (DSL) en heeft het een onafhankelijke voorzitter aangesteld. DSL is een onafhankelijke kennispartner op het gebied van landschap, stedenbouw, architectuur en cultureel erfgoed. De Vereniging adviseert haar leden over optimale omgevingskwaliteit. Men vergadert eenmaal per vier weken en behandelt de plannen die de ambtelijk secretaris agendeert en toestuurt. Deze constructie heeft voor- en nadelen.

➢ Alle historische en geschiedkundige verenigingen uit Molenlanden hebben zitting in de commissie.	➢ Lange doorlooptijden omdat één keer per 4 vierweken wordt vergaderd. ➢ Kost ambtelijk veel tijd vanwege ondersteuning door secretaris. In deze constructie is de behoefte uitgesproken dat er ook een technisch specialist van BWT aanschuift om de plannen te verduidelijken. ➢ Niet altijd quorum (voldoende leden aanwezig) om besluiten te nemen.

Een eerste invulling van variant **c** van de Adviescommissie is een verbreding van de huidige Erfgoedcommissie met de hiervoor genoemde disciplines zoals architectuur, landschap, stedenbouw en ruimtelijke kwaliteit. Dit lijkt echter bijna ondoenlijk, omdat niet bij iedere vergadering alle disciplines nodig zijn. Ook vraagt dit ambtelijk veel organisatie, tijd en administratie. Daarnaast wordt het aantal leden van de Adviescommissie erg groot, wat mogelijk tot een minder accurate werkwijze kan leiden.

Optie 2: Adviescommissie uitbesteden aan Vereniging Dorp, Stad en Land (DSL)

Een tweede invulling is om de Adviescommissie uit te besteden aan de Vereniging Dorp, Stad en Land, die uit haar midden leden aanwijst voor de Adviescommissie. De gemeente Molenlanden is al jaren, net als de meeste gemeenten in de regio, lid van DSL. Bij deze optie worden de twee leden die adviseren met betrekking tot rijksmonumenten op naam benoemd. Voor de overige leden kan Molenlanden in verschillende disciplines gebruik maken van de kennis en deskundigheid van andere DSL-adviseurs. De vergaderingen vinden centraal (regionaal of op kantoor DSL in Rotterdam) plaats. De voor- en nadelen van deze optie:

➢ DSL heeft alle nodige expertise in huis. Deskundige adviseurs. Ook bij bijzondere plannen altijd expertise beschikbaar of oproepbaar. ➢ Komt iedere week, of iedere twee weken bij elkaar. Minimale doorlooptijden, vergaderingen gaan altijd door, ook bij één plan. Vervanging wordt geregeld. ➢ Klantvriendelijk. Plannen retour na beoordeling binnen 1 week. Bij plannen met veel impact komt men ter plaatse kijken en/of sluit men aan bij de Omgevingstafel. De doorlooptijdtijd is dan uiteraard langer. ➢ Ambtelijk ideaal, kant en klaar advies in korte tijd. Volledig ontzorgt. ➢ Ambtelijke uren huidige secretaris komen uit het inhuurbudget. Deze besparen we. Ook de verplichting voor een technisch specialist is niet meer noodzakelijk. ➢ Financieel aantrekkelijk.	➢ Lokale verenigingen niet (altijd) in de centrale commissie vertegenwoordigd.

Mede vanwege het draagvlak is het bij deze optie belangrijk bij de advisering de mogelijkheid te hebben de gewaardeerde expertise die de historische en geschiedkundige verenigingen inbrengen te behouden.

Mogelijke oplossingen zijn:

a. Laat enkele (afgevaardigde) leden bij nader te definiëren[1] monumentenplannen als adviseur deelnemen aan het adviseringsproces. Bij de huidige digitale werkwijze is dat goed mogelijk. Wanneer dit weer gebeurt in fysieke vergaderingen zullen hierover afspraken gemaakt moeten worden.
b. Een andere oplossing is de Adviescommissie een (aantal) keer per jaar in een klankbordgroep samen met de lokale verenigingen de advisering en het erfgoedbeleid te bespreken. Hierbij kunnen verwachtingen uitgesproken worden en kan de commissie verantwoording afleggen van gemaakte keuzes.
c. Tenslotte is het ook mogelijk dat één of enkele (afgevaardigde) leden permanent deel uitmaken van de Adviescommissie. Ook hierbij bestaat het gevaar dat het aantal leden van de Adviescommissie groot wordt.

Conclusie
Uitgaande van de keuze voor een brede Adviescommissie is de beste optie om deze op te dragen aan de Vereniging Dorp, Stad en Land (optie 2) die uit haar midden de leden aanwijst van de Adviescommissie.

Om de expertise die de historische en geschiedkundige verenigingen inbrengen te behouden is oplossing a de beste. Deze sluit aan bij de opzet van een brede Adviescommissie en dat leden met een specifieke expertise, afhankelijk van de opgave worden toegevoegd.

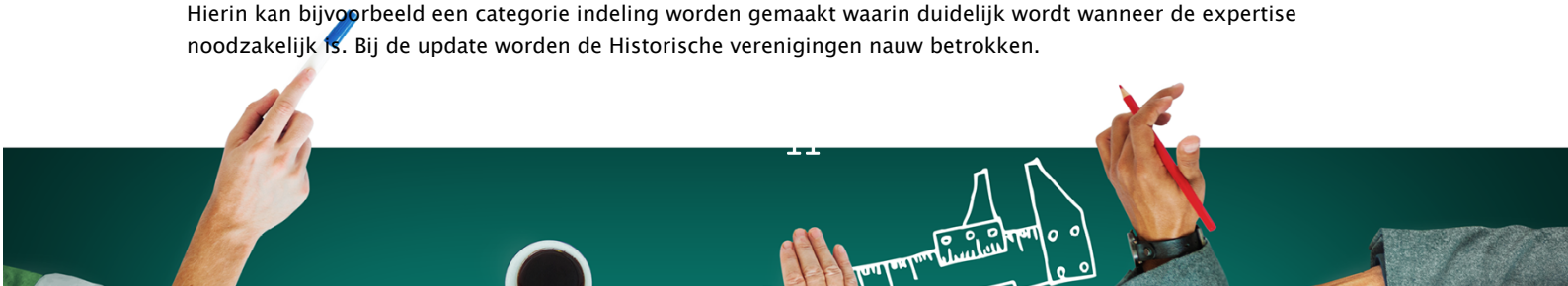
Financiën

Inventarisatie van de kosten die de Adviescommissie met zich meebrengt, leidt dit tot het volgende overzicht:

Plaatselijke erfgoedcommissie		**Op te dragen aan Dorp, Stad en Land**	
KOSTEN OP JAARBASIS		**KOSTEN OP JAARBASIS**	
Zaalhuur	€ 600,00	Totale kosten, schatting op basis	
Ambtelijk secretaris 3 uur per week	€ 4.875,00	huidige aantallen + toename laatste jaar	€ 25.000,00
Vergoeding leden 12 x per jaar	€ 14.900,00	Expertise historische- en geschiedkundige	
Kosten nu	€ 20.375,00	verenigingen	€ 2.000,00
Behoefte aan deskundige			
ambtelijke ondersteuning	€ 15.360,00		€ 27.000,00
Wens Erfgoedcommissie	€ 35.735,00		
Vanwege aantal plannen vergaderingen	€ 20.375,00		
verdubbelen			
	€ 56.110,00		

Conclusie
Financieel gezien is de keuze voor DSL de beste optie.

[1] Nader te definiëren. Het is de bedoeling dat er een gemeente brede update van alle gemeentelijke monumenten komt. Hierin kan bijvoorbeeld een categorie indeling worden gemaakt waarin duidelijk wordt wanneer de expertise noodzakelijk is. Bij de update worden de Historische verenigingen nauw betrokken.

6. Notitie Erfgoedcommissie

Naar aanleiding van een presentatie over de wijzigingen van de Omgevingswet en in het bijzonder de veranderingen met betrekking tot de advisering heeft de Erfgoedcommissie een notitie geschreven. Kern van de notitie is dat de huidige Erfgoedcommissie behoefte heeft aan het voortzetten van de volgende essentiële pluspunten uit de huidige werkwijze:

a. behoud van de betrokkenheid van de historische verenigingen bij het erfgoed
b. behoud van de expertise van de streek. Alle leden brengen deelgebieden van de streekkennis in en tijdens de (bij voorkeur fysieke) bijeenkomsten zorgt dit voor synergie

Daarbij doet de Erfgoedcommissie een voorstel tot opzet van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit (notitie = bijlage 2).

Conclusie
Het voorstel wijkt in essentie niet veel af van wat de organisatie voor ogen heeft.

7. Enquête en informatiemiddag ondernemers

Bij dertien ondernemers die regelmatig plannen indienen bij onze gemeente is een enquête uitgezet over het functioneren van de huidige erfgoedcommissie. De vragen betroffen ontvangst, deskundigheid en duidelijkheid qua advisering. Verder is de vraag gesteld wat naar hun mening de beste keuze is; uitbreiden huidige commissie of beleggen bij Dorp, Stad en Land. We ontvingen negen reacties. Samengevat komen de reacties op het volgende neer.

Hoe functioneert de Erfgoedcommissie?

a. Functioneert goed is algemene reactie
b. (Te) weinig vergaderingen
c. Te behoudend
d. Eénzijdige expertise
    - Inhoudelijke deskundigheid bij de professionals (voorzitter en afgevaardigde DSL)
    - Lokale verankering niet loslaten, belangrijk voor draagvlak

Hoe Adviescommissie vormgeven?

- 7 voor Vereniging Dorp, Stad en Land (optie 2)
- 2 genuanceerder – brainstormen, vormgeving samenvoegen met omgevingstafel
    - Zoek aansluiting bij de Omgevingstafel

Op 12 oktober 2021 is er een bijeenkomst geweest met de ondernemers waarin nog eens uitgebreid van gedachte is gewisseld. Optie 2 kan op brede steun rekenen. Indien nodig dan kan gebruik worden gemaakt van de brede deskundigheid. Een belangrijk aandachtspunt is dat de aansluiting van de Adviescommissie met de Omgevingstafel goed geregeld wordt.

Conclusie
Uit de enquête blijkt dat er voldoende draagvlak is onder de ondernemers om de Adviescommissie aan Vereniging DSL op te dragen. Maar…laat de lokale verankering niet los en regel de aansluiting tussen de Adviescommissie en de omgevingstafel.

8. Advies

Op basis van voorgaande conclusies, de notitie van de Erfgoedcommissie en de reacties van ondernemers wordt het volgende voorgesteld:

1. Stel een brede Adviescommissie Omgevingskwaliteit Molenlanden in en draag deze op aan de Vereniging Dorp, Stad en Land. De Adviescommissie bestaat uit drie vaste leden, de voorzitter daaronder begrepen. Daarnaast zijn onderdeel van de Adviescommissie adviseurs als bedoeld in artikel 16.15 van de Omgevingswet, waaronder:
   **Dorp, Stad en Land als adviseur bedoeld in artikel 16.15 lid 3 van de Omgevingswet, die uit haar midden personen aanwijst als lid van de commissie*
2. Zet de expertise van de lokale historische- en geschiedkundige verenigingen in het belang van de cultuurhistorie in nader te definiëren[2] monumentenplannen in (de inzet van lokale expertise is niet voor een kozijnwijziging noodzakelijk).
3. Iedere geschiedkundige- of historische vereniging vaardigt één lokaal lid en een plaatsvervanger af als adviseur van de Adviescommissie.
   Borg de aansluiting met de Omgevingstafel zodat er geen los van elkaar functionerende commissies ontstaan. Gebruik hiervoor dezelfde categorie indeling van aanvragen als bij participatie en handelingsperspectief want dat geeft uniformiteit. In Bijlage 1 is e.e.a. in **concept** uitgewerkt; nadere verdieping vindt later plaats.
4. Beleg twee keer per jaar een overleg met de Adviescommissie en de historische- en geschiedkundige verenigingen (historisch collectief) om in een klankbordgroep samen de advisering en het erfgoedbeleid te bespreken. Hierbij kunnen verwachtingen uitgesproken worden en kan de Adviescommissie verantwoording afleggen van gemaakte keuzes.

[2] Nader te definiëren. Het is de bedoeling dat er een gemeente brede update van alle gemeentelijke monumenten komt. Hierin kan bijvoorbeeld een categorie indeling worden gemaakt waarin duidelijk wordt wanneer de expertise noodzakelijk is. Bij de update worden de Historische verenigingen nauw betrokken.

5. Betrek de lokale expertise bij het ontwikkelen van gemeentelijke beleid zoals cultuurhistorie in een omgevingsplan, de cultuurhistorische waarde kaart en het uitbreiden van de gemeentelijke monumentenlijst.
6. Start met de Adviescommissie Omgevingskwaliteit Molenlanden op 1 maart 2022, tegelijk met de nieuwe raadsperiode.
7. Het benodigde budget is opgenomen in de begroting van 2022.

BIJLAGE 1 – Concept – borging erfgoed met omgevingstafel

Categorieen	Uitwerking categorieen	Monument	Geen monument
Categorie 1. Aanvragen van een Omgevingsvergunning waarvoor de reguliere procedure van toepassing is.		Toesturen adviescom. beoordeling monument	
Categorie 2. Eenvoudige' aanvragen van een Omgevingsvergunning waarvoor een uitgebreide procedure van toepassing is en 'eenvoudige' wijzigingen van een bestemmingsplan.	Het realiseren van woningen inclusief eventuele bijbehorende bebouwing en andere voorzieningen, waarbij het gaat om **hoogstens 7 woningen binnen Bestaand Stads- of Dorpsgezicht (BSD) en hoogstens 3 woningen buiten BSD.**	Toesturen adviescom. beoordeling monument **of** bespreking aan omgevingstafel met aanvullende expertise adviescommissie	Bespreking aan omgevingstafel met indien gewenst vanwege de impact aanvullende expertise adviescommissie
	Het realiseren, (ver)bouwen of wijzigen van maatschappelijke voorzieningen, recreatieve voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van sport, z**owel binnen als buiten BSD, indien de maximale oppervlakte met 1500m² of minder toeneemt.**		
	Het realiseren, (ver)bouwen of wijzigen van commerciële voorzieningen (o.m. winkels, kantoren, bedrijfsruimten) indien: ***Binnen BSD** de vloeroppervlakte aan voorzieningen met 1500 m² of minder toeneemt. ***Buiten BSD** de vloeroppervlakte aan voorzieningen met 250 m² of minder toeneemt.		
Categorie 3. 'Complexe' aanvragen van een Omgevingsvergunning waarvoor een uitgebreide procedure van toepassing is en 'complexe' wijzigingen van een bestemmingsplan.	Alle initiatieven waarop de uitgebreide procedure van toepassing is en die niet bij **categorie 2** benoemd zijn vallen hieronder.	Bespreking aan omgevingstafel met aanvullende expertise adviescommissie	Bespreking aan omgevingstafel met aanvullende expertise adviescommissie
	Het realiseren van woningen inclusief eventuele bijbehorende bebouwing en andere voorzieningen, waarbij het gaat om **meer dan 7 woningen binnen BSD** en **meer dan 3 woningen buiten BSD**.		
	Het realiseren, (ver)bouwen of wijzigen van maatschappelijke voorzieningen, recreatieve voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van sport, **zowel binnen als buiten BSD, indien de maximale oppervlakte met 1500m² of méér toeneemt.**		
	Het realiseren, (ver)bouwen of wijzigen van commerciële voorzieningen (o.m. winkels, kantoren, bedrijfsruimten) indien: ***Binnen BSD** de vloeroppervlakte aan voorzieningen met 1500 m² of méér toeneemt. ***Buiten BSD** de vloeroppervlakte aan voorzieningen met 250 m² of méér toeneemt.		
	Het aanleggen van nieuwe en aanpassing van bestaande regionale en bovenregionale weg- en waterinfrastructuur en bijbehorende voorzieningen en bouwwerken, z**owel binnen als buiten BSD.**		
	Complexe gevallen, te weten de aanleg, plaatsing of de bouw van: *Zonnevelden, zonneparken, constructies om op het maaiveld zonnepanelen te plaatsen. *Windmolens en windturbines. *Antennes. *Ontwikkelingen onder of in de stralingszone van een hoogspanningsmast.		

	Notitie over de Adviescommissie Omgevingskwaliteit
Van:	Erfgoedcommissie Molenlanden
Aan:	Gemeente Molenlanden, de heer Kees Putters
dd:	22 september 2021

Vraagstelling
Tijdens een presentatie over de nieuwe Omgevingswet door van de heer Putters en mevrouw Pesman is het wettelijk kader geschetst waardoor de huidige Erfgoedcommissie zal overgaan in een nieuwe Adviescommissie Omgevingskwaliteit. Daarvoor zijn drie varianten denkbaar:

1) de minimale wettelijke variant;
2) huidige werkwijze, samenstelling en taakgebeid voortzetten;
3) instellen brede centrale adviescommissie in de geest van de Omgevingswet.

Deze notitie geeft de mening en de wens weer van de commissie, zoals besproken in de vergadering dd 22-9-2021.

Tijdens de presentatie schetste de heer Putters de behoefte van de gemeente Molenlanden. Deze behoeft wordt zowel ingegeven door de wetgeving als vanuit de praktische wensen van de gemeente:

- rol voor de adviescommissie in de beginfase;
- ruimte voor toevoegen van specifieke expertise;
- sturen op doelen en niet op regels;
- uitbreiden van taken van de commissie;
- werkwijze Molenlanden: gesprek voorop.

De leden van de commissie hebben bij de nieuwe opzet behoefte aan het voortzetten van de volgende essentiële pluspunten van de huidige werkwijze:

- behoud van de betrokkenheid van de historische verenigingen bij het erfgoed;
- behoud van de expertise van de streek. Alle leden brengen deelgebieden van streekkennis in en tijdens de (bij voorkeur fysieke) bijeenkomsten zorgt dat voor synergie.

Voorstel
Vanuit deze behoefte volgt dat optie 3) een brede centrale adviescommissie in de geest van de Omgevingswet de voorkeur heeft. Daartoe zijn er aan het uiteinde van het spectrum twee varianten:

- Optie 1: Huidige commissie met leden van alle historische verenigingen uitbreiden met benodigde specialisten. Pluspunten is dat de sterke kant van de huidige werkwijze weer wordt benut. Nadeel (voor de gemeente) proceduretijd en kosten.
- Optie 2: De adviescommissie volledig beleggen bij DSL. Pluspunt (voor de gemeente): procedure is gewaarborgd en de optie is financieel aantrekkelijk. Nadelen: past niet bij de visie van Molenlanden over kerngericht werken. Past niet bij de geest van de Omgevingswet m.b.t. participatie. Niet wenselijk vanuit de historische verenigingen.

Advies
De Erfgoedcommissie adviseert aan de gemeente Molenlanden om de Adviescommissie Omgevingskwaliteit als volgt op te zetten waarbij de sterke punten uit beide opties worden gecombineerd.

De Adviescommissie Omgevingskwaliteit bestaat uit drie componenten:
- de kerncommissie
- de vaste leden (aanwezigheid afhankelijk van de agenda)
- een flexibele schil, op afroep beschikbaar

De Kerncommissie
- bestaat uit een voorzitter en een secretaris, beide geleverd door (bijvoorbeeld) DSL
- heeft enkele leden met brede gebiedskennis (schapen met vijf poten, multi inzetbaar)
- vergadert regelmatig, b.v. elke twee weken
- heeft mandaat voor het afdoen van kleine plannen

De vaste leden
- zijn de vertegenwoordigers van alle historisch verenigingen
- adviseren altijd over plannen in hun werkgebied
- sluiten fysiek of digitaal aan
- onder de vaste leden is ook een specialist met visie een brede monumentenexpertise (b.v. restauratiearchitect of bouwhistoricus)

De flexibele schil
- bestaat uit externe specialisten (zoals stedebouwkundige, historisch geograaf, archeoloog)
- adviseren op afroep en sluiten digitaal aan

Werkwijze
- De voltallige commissie (d.w.z. de Kerncommissie en de vaste leden) vergadert tenminste vier keer per jaar
- De voltallige commissie adviseert over gemeentelijke beleid zoals cultuurhistorie in een omgevingsplan, de cultuurhistorische waardekaart en het uitbreiden van de gemeentelijke monumentenlijst

Aandachtspunten
- Deze werkwijze vraagt om goed 'agendamanagement': zorg dat op het goede moment de goede mensen aan tafel zitten.
- Er is een witte vlek bij de advisering in Langerak, Groot-Ammers en Streefkerk. Die gebieden zijn niet voldoende gedekt door de Historisch Kring Nieuwpoort.

Zoals besproken 22 september 2021
Namens de commissie

ing. P.T. den Hertog, voorzitter

